

te brengen in zijne binnenhuisjes. Hij behandelt de verlichte deelen met groote zorg, zijne handen en aangezichten zijn meesterlijk gepenseeld. Zoo schilderde Maes in zijnen eersten tijd, toen hij pas Rembrandts atelier verlaten had.

En in dien trant is ook zijn *Luie Meid* uit de National Gallery behandeld. De dienstmaagd is aan het slapen in hare keuken, potten en pannen staan onafgewasschen op den grond, op eene kast is de kat bezig het gebraden eend weg te kapen. Daar komt de huisvrouw binnen om bier te halen en ontdekt het mooie spektakel. Zij neemt het nog al goedig op, glimlacht en wijst met de hand haar parel van een dienstmeid aan. In de eetkamer, eenige treden hooger, ontdekt men links de genoodigden aan tafel. De achtergrond der keuken is donker, de figuren op den voorgrond komen er malsch en sterk lichtend op uit. De huisvrouw draagt een zwart lijfje met witten bont geboord en een witten voorschoot op een roodbruinen rok. De meid is in haar witte hemdsmouwen en draagt een donkeren rok met een enkele roode strook op het witte ondergoed. Op den grond staan twee witte borden nevens een donkeren schotel en een donkerder kookketel. Het werk is gejaarmerkt van 1655; Maes was 23 jaar oud en het stuk is dus een zijner vroegste. Het vertoont dan ook eenigszins de sporen zijner onervarenheid. Wel vermijdt hij ook hier de heldere op de donkere tinten scherp te doen afsnijden en zijn de afstompingen van licht en bruin behendig aangebracht, maar dit belet niet dat het werk nog wat zwaar en het effect gezocht schijnt, vooral wanneer men het vergelijkt, wij zeggen nog niet eens bij dat van Rembrandt, maar zelfs bij dat van Pieter de Hooch, die nauwelijks noodig acht zijn volle licht door eenige korte en dunne schaduwen te verheffen. Wij kennen stukken van lateren tijd waarin Maes zich van die onervarenheid ontdaan heeft, waarin zijn licht en kleur fijner, zijn heele schildering malscher wordt, zooals zijn reeds genoemd *Lezend Moedertje* en zijn *Slapend Oudje* te Brussel, zijn *Biddend Vrouwtje* en zijn *Meisje aan het Venster* te Amsterdam.

De genre-stukjes van dien trant behooren tot de jaren vijftig en zestig. In hetzelfde tijdperk schilderde hij, voor zooveel ons bekend is, enkele weinige portretten: dat van Heinsius in de Arenberg Galerij en dat van Jacob de Witt te Dordrecht, namelijk. Beide zijn in krachtige tonen, geheel naar waarheid geschilderd. Treffend is om die reden zijn laatst genoemd stuk: een doorleelijke kop, lang zonder einde, een vel van perkament, met scherp gegriffelde rimpels, lang, sluik, zwart haar, alles van hout, maar eerlijk in zijn leelijkheid en levend in zijn houderigheid.

Er kwam een tijd, toen dit alles veranderde: Houbraken verhaalt dat Maes, om wat uitspanning te nemen, een speelreisje naar Antwerpen deed om de werken van Rubens, Van Dijck en andere „hoogvliegers” te leeren kennen. Hij kwam dan bij Jordaens terecht, den eenigen nog levende der groote Antwerpsche schilders. Daar had hij gelegenheid de werken van vele brave meesters te bewonderen. Als gevolg van die reis pleegt men de verandering in zijn trant te beschouwen. Hij zou door de meer behaagzuchtige dan waarheidminnende manier der Vlaamsche portretschilders zich hebben